

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **S., spol. s r. o., C.**, IČO: X., právne zastúpeného JUDr. R. A., advokátom, L., proti odporcovi **S. - I. s.r.o., D.**, IČO: X., právne zastúpeného JUDr. L. H., advokátom, V., o **zaplatenie 41 837,98 Eur (1 260 410,80 Sk) s prísl.**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 10. februára 2010, č. k. 4Cb 18/2005-564, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 10. februára 2010 č. k. 4Cb 18/2005-564 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 10. 02. 2010 č. k. 4Cb 18/2005-564 návrh navrhovateľa zamietol a navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť 16 677,45 Eur na náhradu trov konania odporcu. V odôvodnení uviedol, že žalobou, doručenou súdu dňa 27. 04. 2001, sa navrhovateľ domáhal, aby súd zaviazal odporcu na zaplatenie istiny v sume 1 260 410,80 Sk, ktorá predstavuje nájomné podľa bodu 4.3 písm. b/ Nájomnej zmluvy zo dňa 25. 03. 1999, vrátane dane z pridanej hodnoty, vyúčtované faktúrou č. 286/2001 zo dňa 19. 02. 2001. V ďalšom konaní súd prvého stupňa po doplnenom dokazovaní konštatoval, že vzájomné nároky účastníkov sa odvíjajú od uvedenej nájomnej zmluvy, ktorej platnosť medzi účastníkmi nebola sporná. Sporný nebol ani nárok navrhovateľa na účtovanie nájomného. Súd prvého stupňa po zameraní sa na pohľadávku, ktorú odporca započítal s pohľadávkou navrhovateľa, mal z vykonaného dokazovania za preukázané porušenie článku 2.9. nájomnej zmluvy. Podľa súdu prvého stupňa navrhovateľ v konaní vedenom na krajskom súde pod č. k. 34C 1/01, v ktorom podal žalobu o určenie neplatnosti výpovede z nájomnej zmluvy,

nepoprel, že umožnil inému nájomcovi užívanie nebytových priestorov v obchodnom centre s názvom A. M. s označením pred a za slovom Š. v rozpore s nájomnou zmluvou. Porušenie pretrvávalo aj po 45-ich dňoch. Túto skutočnosť mal preukázanú svedeckými výpoveďami, hlavne výpoveďou Ing. D., potvrdzujúc používanie slovného spojenia „Š.“. Odporcovi vznikol nárok na účtovanie zmluvnej pokuty podľa ust. § 300 Obch. zák. a § 544 Obč. zák. Listom, ktorým odporca započítal svoju pohľadávku s nárokom navrhovateľa jednoznačne uviedol, že z faktúry č. 286/2001 si započítava len istinu bez DPH. Jednoznačne bolo uvedené, že po vykonaní jednostranného zápočtu má spoločnosť S. pohľadávku voči spoločnosti S. v celkovej výške z daňového dokladu 286/2001 sumu 114 582,80 Sk, čo predstavuje DPH (DPH z nájomného), ktorá suma podľa výpisu z účtu z 14. 02. 2008 bola odporcom navrhovateľovi uhradená. Súčasne s úhradou tejto čiastky S.-I., s. r. o., vykonal odporca jednostranné započítanie pohľadávky čo sa týka úroku za obdobie od 01. 04. 2001 do 13. 02. 2008. Aj tento úrok je jednostranným zápočtom ku dňu 13. 02. 2008 vyrovnaný proti záväzku navrhovateľa. Súd prvého stupňa po doplnenom dokazovaní konštatoval, že navrhovateľ porušoval svoje povinnosti ustanovené v bode 2.9. zmluvy počas obdobia od 06. 05. 1999, kedy uplynulo 45 dní od podpisu zmluvy, až do ukončenia prevádzky S. Š. v obchodnom centre, preto prislúcha odporcovi nárok na odpočítanie čiastky 5 000,-- Sk denne z nájomného za každý deň po 06. 05. 1999. Odporca v dôsledku toho, že navrhovateľ porušil ustanovenie bodu 2.9. zmluvy, si svoje nároky vyúčtoval fa. č. 20001116 voči spoločnosti S., s. r. o., vo výške 1 054 947,20 Sk a spoločnosť S., s. r. o., mala voči odporcovi z uvedeného zápočtu faktúry č. 256/2001 zo dňa 19. 02. 2001 pohľadávku vo výške 114 582,80 Sk, čo predstavuje výšku DPH z uvedenej pohľadávky. Súd taktiež zdôraznil, že i po odpočítaní 45-dňovej lehoty z vyfakturovanej čiastky sa vzájomné pohľadávky účastníkov sporu vzájomne kryjú čo do žalovanej výšky, a preto takáto zmienka z hľadiska obrany navrhovateľa je bezpredmetná. Súd prvého stupňa s poukazom na ust. § 358 a nasl. Obchodného zákonníka, ako aj s poukazom na ust. 580 a nasl. Občianskeho zákonníka uzavrel, že v prejednávanej veci sú obe pohľadávky rovnakého druhu, spôsobilé na započítanie, splatné a nepremlčané, a preto má súd za to, že jednostranný započítací prejav odporcu spôsobil zánik pohľadávok vo výške, v ktorej sa navzájom kryli, preto žalobu zamietol. Výrok o trovách konania sa zakladá podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal odvolanie navrhovateľ a žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, ako to navrhovateľ uvádza v petite svojho návrhu na začatie konania zo dňa 18. 04. 2001 s priznaním náhrady trov konania navrhovateľovi. Podľa názoru navrhovateľa postupom súdu prvého stupňa sa mu odňala možnosť konať pred súdom, keďže boli súdom prvého stupňa zamietnuté ním navrhnuté dôkazy na výsluch, resp. dopyčutie svedkov Mag. T. S. a Ing. D. D., ktoré navrhol vykonať vzhľadom na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený v uznesení zo dňa 20. 05. 2009 sp. zn. 3 Obo 95/2008.

Odvolateľ má ďalej za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, keďže základom pre konštatovanie stavu, ako vyzeral vstup do spornej prevádzky/predajne A. M., boli fotografie s dátumom vyhotovenia z novembra 2000. Napriek týmto fotografiám, svedkovia Ing. D. D., Ing. E. O., M. Š. a A. J. potvrdili, že začiatkom mája 1999 boli vykonané práce na zmene obchodného označenia prevádzky Š. M. na A. M., vrátane zmien na všetkých reklamných tabuliach v obchodnom centre spojených s týmto označením. Navrhovateľovi nie je zrejmé, prečo sa súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nezaoberal výpoveďou A. J. Odvolateľ poukázal aj na svedeckú výpoveď Ing. D. D. zo dňa 02. 10. 2007, z ktorej výpovede vyplýva, že obchodným označením ich prevádzky bolo pred zmenou iba logo s názvom S. M. a po zmene z mája roku 1999 logo s názvom A. M. Odvolateľ ďalej zdôrazňuje, že svedecké výpovede boli súdom prvého stupňa vyhodnocované iba okrajovo.

Podľa odvolateľa, odporca v tomto konaní neunesol dôkazné bremeno na preukázanie skutočnosti, že navrhovateľ porušil a nedodrжал svoju zmluvnú povinnosť podľa bodu 2.9. nájomnej zmluvy počas obdobia 618 dní, a že preto odporcovi vzniklo právo vyúčtovať si zmluvnú pokutu, resp. akúkoľvek peňažnú pohľadávku vo výške 3 090 000,-- Sk (5 000,-- Sk za deň).

Navrhovateľ v odvolaní poukázal aj na tú skutočnosť, že písomný právny úkon započítania, ktorý uskutočnil odporca listom zo dňa 21. 02. 2001, je podľa ust. § 581 ods. 2 Občianskeho zákonníka, právnym úkonom od samého počiatku absolútne neplatným, keďže odporca v tej dobe započítaval svoju ešte splatnú pohľadávku voči vtedy ešte nesplatenj

pohľadávke navrhovateľa (splatnosť mala byť až 31. 03. 2001). Ďalším nedostatkom predmetného právneho úkonu je podľa navrhovateľa tiež to, že základom je výpočet údajnej zmluvnej pokuty vo výške 3 090 000,-- Sk, ktorý je však nesprávny, keďže táto celková suma v sebe zahŕňa aj lehotu 45 dní, ktoré mali byť navrhovateľovi poskytnuté na splnenie dotknutej zmluvnej povinnosti. Navrhovateľ preto faktúru č. 20001116 nikdy neuznal, ani ju vo svojom účtovníctve nezaúčtoval, nakoľko bola podľa navrhovateľa vyúčtovaná bez právneho dôvodu, pričom v tomto konaní nebol preukázaný opak. Podľa odvolateľa, na druhej strane odporca písomnou formou uznal svoj dlh voči navrhovateľovi vo výške 1 260 410,80 Sk, čo zodpovedá sume uplatňovanej v tomto konaní.

Odporca vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že súd prvého stupňa zistil správne skutkový stav a na základe takto zisteného skutkového stavu vyvodil i správne právne závery. Preto navrhuje, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil a odporcovi priznal trovy odvolacieho konania vo výške 610,97 Eur.

Podľa odporcu navrhovateľovi v konaní nebola odňatá možnosť konať pred súdom, keďže opätovný výsluch svedka Ing. D. a Mgr. S. navrhovateľ navrhoval k otázkam, ktoré smerujú k porušeniu povinností, ktoré povinnosti na seba prevzal navrhovateľ v čl. II. bod 2.9. zmluvy o nájme. Toto porušenie navrhovateľa bolo podľa odporcu v konaní preukázané a ďalšie preukazovanie vo veci preto pre rozhodnutie súdu nebolo potrebné. Odporca poukázal na to, že porušenie povinností vyplýva i z konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III. sp. zn. 34 C 1/01, ako aj z konania sp. zn. 19 Cb 57/01. Podľa odporcu samotné odvolanie smeruje do dokazovania okolo zmeny názvu predajne zo Š. M. na A. M. bez toho, že by navrhovateľ bral na vedomie dôkaznú situáciu, vykonanú pred viacerými súdmi, či už svedecky alebo fotodokumentáciou.

Odporca ďalej uviedol, že námietky navrhovateľa ohľadom neplatnosti jednostranného zápočtu považuje za účelové. Navrhovateľ totiž tento zápočet do začatia konania nespochybňoval, ani tento zápočet nevrátil späť. Splatnosť pohľadávky bola daná, pretože zmluvná pokuta vo výške 5 000,-- Sk denne sa stávala splatnou každý deň. Odporca má za to, že zmluva ako taká je účtovným podkladom a vo svojom účtovníctve má predmetnú zmluvu založenú.

Odporca taktiež vo svojom vyjadrení k odvolaniu poukázal na znalecký posudok znalca z odboru ekonomiky a účtovníctva JUDr. Ing. Č., ktorý jednoznačne uviedol, že účtovanie zmluvnej pokuty bolo vykonané v súlade so zákonom o účtovníctve a naopak poukázal aj na to, že správnosť účtovania vykonal u odporcu aj daňový úrad kontrolou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa § 212 O. s. p. v medziach dôvodov odvolania a podľa § 214 ods.2 O. s. p., bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu navrhovateľa o zaplatenie spornej čiastky 41 837,98 Eur z titulu nájomného za užívanie nebytových priestorov zamietol. Vychádzal zo skutočnosti, že odporcovi za porušenie nájomnej zmluvy navrhovateľom vznikla pohľadávka z titulu zmluvnej pokuty, ktorú sčasti započítal s pohľadávkou navrhovateľa a zostatok dlhu voči navrhovateľovi uhradil. Keďže záväzok odporcu voči navrhovateľovi zanikol, súd prvého stupňa považoval žalobu za nedôvodnú.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa navrhovateľ namieta, že mu postupom súdu prvého stupňa bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď jeho návrhu na doplnenie dokazovania dovypočutím navrhovaných svedkov súd prvého stupňa nevyhovел a vec tiež nesprávne právne posúdil, keď započítavací prejav odporcu nevyhodnotil ako absolútne neplatný a tiež nesprávny z dôvodu, keď započítaná suma zahŕňa i lehotu poskytnutú poskytnutú navrhovateľovi na splnenie predmetnej zmluvnej povinnosti.

Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistené skutkové zistenia. O omyl pri aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Z obsahu spisu sa zisťuje, že odporca proti pohľadávke navrhovateľa z titulu nájomného, vyúčtovaného faktúrou č. 286/2001 v celkovej výške 1 145 828,-- Sk so splatnosťou 31. 03. 2001 namietal, že táto zanikla jednostranným zápočtom odporcu z 21. 02. 2001, ktorým proti pohľadávke navrhovateľa započítal svoju pohľadávku voči navrhovateľovi vo výške 3 090 000,-- Sk z titulu zmluvnej pokuty.

Ako vyplýva z faktúry č. 2000116 a tiež samotného vyjadrenia odporcu na č. 1. 320 spisu, zmluvná pokuta bola vyúčtovaná v zmysle čl. II. bod 2.9. nájomnej zmluvy k 30. 11. 2000 za porušenie zmluvnej povinnosti navrhovateľom od 24. 03. 1999.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožnil s tvrdením odvolateľa, že právny úkon jednostranného započítania odporcu je neplatný z dôvodu započítania jeho splatnej pohľadávky s nesplatnou pohľadávkou navrhovateľa, pretože zákon v zásade nesplatené pohľadávky z tohto spôsobu zániku záväzku nevyučuje, a ako z ust. § 580 veta druhá Obč. zák., ani z ust. § 581 ods. 2 veta druhá Obč. zák., resp. ust. § 359 Obch. zák. neprípustnosť takéhoto zápočtu nevyplýva.

Pre zánik záväzku započítaním však zákon predpokladá a/ vzájomnosť pohľadávok (musí ísť o dva záväzky medzi tými istými subjektmi, kde veriteľ jednej pohľadávky je súčasne dlžníkom druhej a naopak), b/ rovnaký druh plnenia (ten je splnený, pokiaľ ide o pohľadávky peňažné), c/ spôsobilosť pohľadávok k započítaniu (nejde o pohľadávky, ktorých kompenzácia je vylúčená zákonom alebo dohodou účastníkov) a d/ právny úkon smerujúci k započítaniu (jednostranný alebo dvojstranný).

V prípade započítania pohľadávky splatnej proti pohľadávke nesplatnej momentom stretu a tým i momentom ich zániku je účinnosť právneho úkonu smerujúceho k započítaniu.

Forma tohto právneho úkonu (či už jednostranného alebo dvojstranného), ktorý zákon k započítaniu predpokladá, nie je predpísaná, musí však spĺňať všeobecné náležitosti stanovené v § 34 a nasl. Obč. zák. a z jeho obsahu musí byť zrejmé, aká pohľadávka a v akej výške sa uplatňuje k započítaniu proti pohľadávke veriteľa.

V predmetnej veci odporca listom z 21. 02. 2001 (č. 1. 39 spisu) jednostranne započítal z pohľadávky na základe faktúry č. 20001116 z 30. 11. 2000 v celkovej výške 3 090 000,-- Sk proti spornej pohľadávke navrhovateľa na základe faktúry č. 286/2001 z 19. 02. 2001 v sume 1 260 410,80 Sk, pohľadávkou v celkovej hodnote 1 145 828,-- Sk ku dňu 31. 12. 2000.

Ako už bolo uvedené, faktúrou č. 20001116 odporca vyúčtoval navrhovateľovi dohodnutú dennú zmluvnú pokutu za porušenie zmluvnej povinnosti ku dňu 30. 11. 2000 za obdobie od 24. 03. 1999 v sume 3 090 000,-- Sk, z ktorej pohľadávky podľa započítacieho prejavu ku dňu zápočtu bola započítaná čiastka 889 224,80 Sk.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí v predmetnej veci poukázal na to, že započítaná časť zmluvnej pokuty nie je časovo ohraničená a konštatoval, že vyvolať zákonom dané právne účinky môže len právny úkon, ktorý je určitý.

Z tohto dôvodu, aby mohlo dôjsť k riadnemu započítaniu pohľadávok, je nutné započítavané pohľadávky dostatočne identifikovať, aby bolo zrejmé, ktoré pohľadávky a do akej výšky vykonaným zápočtom zanikajú. Preto pokiaľ sa započítavajú viaceré pohľadávky, a pohľadávky, ktoré vo svojom súčte prevyšujú pohľadávku veriteľa, je k platnému zániku záväzku nutné, aby zo započítavacieho prejavu bolo zrejmé, ktorá časť započítavaných pohľadávok je predmetom zápočtu.

Pretože súd prvého stupňa ani v ďalšom konaní uvedený započítací prejav čo do určitosti započítavanej pohľadávky odporcu v zmysle uvedeného neposudzoval, vychádza z tohto dôvodu jeho rozhodnutie z nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočne zisteného skutkového stavu. Pre tento dôvod je preto rozhodnutie súdu prvého stupňa o zániku záväzku odporcu predčasné a pre ktorý dôvod nemohol súd prvého stupňa dospieť ani k záveru, že po odpočítaní 45-dňovej lehoty z vyfakturovanej čiastky odporcom sa započítané pohľadávky účastníkov vzájomne kryjú.

Vzhľadom na uvedené skutkové a právne zistenia Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie, v ktorom s poukazom na ust. § 224 ods. 3 O. s. p. rozhodne i o trovách konania.

Podľa § 226 O. s. p. je pre Krajský súd v Bratislave, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie, právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky záväzný.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 27. septembra 2011

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová